

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum aliquo modo per ingratitude[m] redea[n]t specialius secundum quædam peccata.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

peccata dimissa redire simpliciter, sed redire secundum quid, in quantum scilicet, uirtualiter in peccato sequenti continentur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illud uerbum Aug. uidetur esse intelligendum de reditu peccatorum, quantum ad reatum poenae aeternae in se consideratum: quia scilicet, post penitentiam peccans, incurrit reatum poenae aeternae, sicut & prius: non tamen omnino propter eandem rationem. Vnde Aug. in li. de responsionibus Prosperi, cum dixisset, quod non id quod remissum est, recidit, nec pro originali peccato damnatur, subdit: qui tamen ea morte afficitur, quae ei propter peccata dimissa debebatur, quia scilicet incurrit mortem aeternam, quam meruerat per peccata praeterita.

Prosper in responsione ad 2. r. sine Gal. Ioh. & referat de poen. di. 4. c. Quire fecit.

AD SECVNDVM Dicendum, quod in illis uerbis non intendit dicere Beda, quod culpa prius dimissa hominem opprimat per reditum reatus praeteriti: sed per iterationem actus.

AD TERTIVM Dicendum, quod per sequens peccatum, iustitiae priores obliuioni traduntur, in quantum erant meritoriae uitae aeternae, non tamen in quantum erant impeditivae peccati, unde si aliquis peccet mortaliter postquam restituit debitum, non efficitur reus, quasi debitum non reddidisset, & multo minus traditur obliuioni penitentia prius acta, quantum ad remissionem culpae, cum remissio culpe magis sit opus Dei quam hominis.

AD QVARTVM Dicendum, quod gratia simpliciter tollit maculam, & reatum poenae aeternae: Tergit autem actus peccati praeteritos, ne scilicet propter eos Deus hominem gratia priuet: & reum habeat poenae aeternae, & quod gratia semel fecit, perpetuo manet.

ARTICVLVS II.

Utrum peccata dimissa, redeant per ingratitudinem quae specialiter est secundum odium fraternum, apostasiam a fide, contemptum confessionis, & dolorem de penitentia habitam.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod peccata dimissa non redeant per ingratitudinem, quae specialiter est secundum quatuor genera peccatorum, scilicet secundum odium fraternum, apostasiam a fide, contemptum confessionis, & dolorem de penitentia habitam, secundum quod quidam metrici dixerunt:

4. dist. 23. q. 1. ar. 1. corp. & ar. 3.

Frater odit, apostata fit, spernitque fateri. Penituisse piget, pristina culpa redit. Tanto, n. est maior ingratitudo, quanto grauius est peccatum, quod quis contra Deum committit post beneficium remissionis peccatorum: sed quaedam alia peccata sunt his grauiora, sicut blasphemia contra Deum, & peccatum in Spiritum sanctum, ergo uidetur, quod peccata dimissa non redeant magis secundum ingratitudinem commissam, secundum haec peccata, quam secundum alia.

Hicur de poen. di. 4. c. Si Iudas.

¶ 2. Præter. Rabanus dicit, Nequam seruum tradidit Deus tortoribus, quo ad usque redderet uniuersum debitum, quia non solum peccata quae post baptismum homo egit, reputantur ei ad penam, sed & originalia, quae in baptismo sunt ei dimissa: sed etiam peccata uenialia inter debita computantur, pro quibus dicitur, Dimitte nobis debita nostra. ergo ipsa etiam redeunt per ingratitudinem, & pari ratione uidetur, quod per peccata uenialia redeant peccata prius dimissa, & non solum per peccata praedicta.

¶ 3. Præter. Tanto est maior ingratitudo, quanto post maius beneficium acceptum aliquis peccat: sed bene-

ficiu[m] Dei est etiam ipsa innocentia, qua peccatum uitamur, dicit enim Aug. in 2. conf. Gratia tua de peccato quocumque peccata non feci. Maius autem donum est innocentia quam etiam remissio omnium peccatorum, ergo non minus est ingratus Deo qui peccat post innocentiam, quam qui peccat post penitentiam. & ita uidetur quod per ingratitudinem, quae fit secundum peccata praedicta, non maxime redeant peccata dimissa.

Li. 3. ad Rom. an. nec.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit 18. Moral. Ex dictis euangelicis constat, quod si quid in nos delinquit, ex corde non dimittimus: & illud rursus exigitur, quod nobis iam per penitentiam dimissum fuisse gaudebamus. & ita propter odium fraternum specialiter peccata dimissa redeunt secundum ingratitudinem, & eadem ratio uidetur de aliis.

Li. 4. de o. eo. dicit. R.

RESPOND. Dicendum, quod (sicut supra dictum est) peccata dimissa, per penitentiam redire dicuntur, in quantum reatus eorum ratione ingratitudinis, uirtualiter continentur in peccato sequenti. Ingratitudo autem potest committi dupliciter: uno modo, ex eo quod aliquid fit contra beneficium, & hoc modo per omnem peccatum mortale quo Deum offendit, redditur homo ingratus Deo, qui peccata remisit. & sic quodlibet peccatum mortale sequens, redeunt peccata prius dimissa ratione ingratitudinis alio modo committitur ingratitudo non solum faciendo contra ipsum beneficium, sed etiam faciendo contra formam beneficii praestiti: quae quidem forma si attendatur ex parte benefactoris, est remissio debitorum. Vnde contra hanc formam facit, qui fratri petenti ueniam non remittit, sed odium tenet. Si autem attendatur ex parte penitentis, qui recipit hoc beneficium, inuenitur ex parte eius duplex motus liberi arbitrii, quorum primus est motus liberi arbitrii in Deum, qui est actus fidei formatae, & contra hoc facit homo apostatando a fide: secundus autem est motus liberi arbitrii in peccatum, qui est actus penitentiae. Ad quem primo pertinet (ut supra dictum est) quod homo detestetur peccata praeterita, & contra hoc facit ille, qui dolere se penituisse. Secundo pertinet ad actum penitentiae, ut penitens proponat se subiacere clauibus ecclesiae per confessionem, secundum illud psal. 31. Dixi, confitebor aduersum me in iustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei, & contra hoc facit ille, qui contemnit confiteri secundum quod proposuerat. & ideo dicitur quod specialiter ingratitudo horum peccatorum, facit redire peccata prius dimissa.

Art. praec.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod hoc non dicitur specialiter de istis peccatis, quia sint ceteris grauiora: sed quia directius opponuntur beneficio remissionis peccatorum.

q. 85. ar. 5. & 6.

AD SECVNDVM Dicendum, quod etiam peccata uenialia, & ipsi originali redeunt modo praedicto, sicut & peccata mortalia, in quantum contemnitur Dei beneficium, quo haec peccata sunt remissa, non tamen per peccatum ueniale aliquis incurrit ingratitudinem: quia homo peccando uenialiter, non facit contra Deum, sed praeter ipsum, & ideo per peccata uenialia nullo modo peccata dimissa redeunt.

In corp. ar.

AD TERTIVM Dicendum, quod beneficium aliquod habet pensari dupliciter, uno modo ex quantitate ipsius beneficii, & secundum hoc innocentia est maius Dei beneficium quam penitentia, quae dicitur secunda tabula post naufragium: alio modo, potest pensari beneficium ex parte recipientis, quod minus est dignus, & sic magis fit sibi gratia: unde & ipse magis est ingratus si contemnat. & hoc modo beneficium remissionis culpae est maius, in quantum praestatur totaliter indigne, & ideo ex hoc sequitur maior ingratitudo.

A R.